

Werther

GRAN TEATRE DEL LICEU

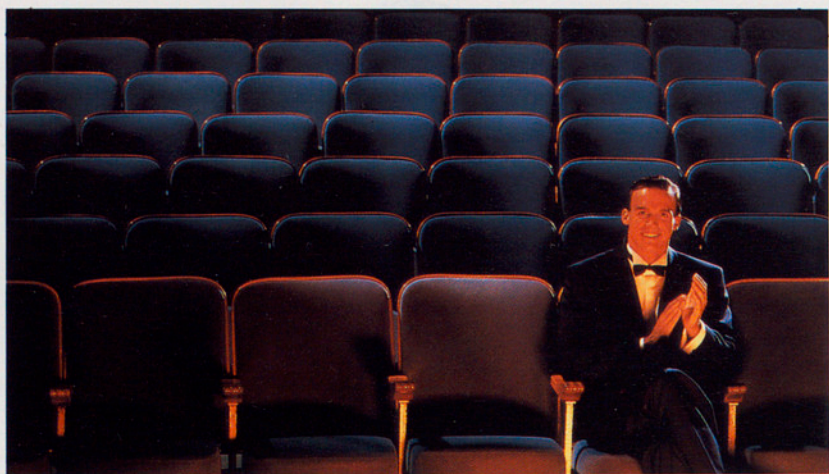

GRAN TEATRE DEL LICEU

Temporada 91-92

CONSORCI DEL GRAN TEATRE DEL LICEU

Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona
Ministerio de Cultura
Diputació de Barcelona
Societat del Gran Teatre del Liceu

NOCHE DE ESTRENO

Si en el estreno de su ópera o concierto favoritos quiere experimentar esta sensación, tiene dos opciones: comprar todas las butacas del aforo o tener un reproductor Láser Disc Pioneer.

La primera opción dudamos mucho que pudiera hacerla realidad en ningún teatro del mundo. En cambio la segunda, además de ser posible, le permite ver y escuchar, con la máxima calidad que ofrece la tecnología digital, sus óperas o conciertos preferidos en su propia casa.

Nuevos reproductores de Láser Disc Pioneer. Perfección de sonido y pureza de imagen para disfrutar de auténticas noches de estreno.

AVGUSTA BBT

 PIONEER®
The Art of Entertainment

Werther

Drama líric en quatre actes
Text d'Édouard Blau, Paul Milliet i
Georges Hartmann, basat en l'obra de J.W. Goethe
Música de Jules Massenet

(Amb sobretítulat)

Amb el patrocini de
WINTERTHUR

Funció de Gala

Dilluns, 29 de juny, 21 h., funció núm. 101, torn D
Divendres, 3 de juliol, 21 h., funció núm. 102, torn E
Dimarts, 7 de juliol, 21 h., funció núm. 105, torn A
Dissabte, 11 de juliol, 21 h., funció núm. 106, torn C
Dimecres, 15 de juliol, 21 h., funció núm. 107, torn B
Diumenge, 19 de juliol, 17 h., funció núm. 108, torn T

EL CONSORCI DEL GRAN TEATRE DEL LICEU

agraeix a

---

winterthur

el patrocini d'aquesta òpera

Una pàgina d'història europea.

Allegro assai
SOLO 237 Bariton

Freu.de, Freu . de, Freu.de, schö.ner

Allegro assai
Ob. Clar. Fak. Cor. Archi pizz. Archi pizz.

242

Göt.ter.fun.ken, Toch.ter aus E . ly . si.um! Wir be.tre.ten feu.er.trun.ken,

247

Himm.li.sche, dein Hei . ligtum! Dei.ne Zau.ber bin . den.vie.der, was die Mo.de

252

streng.ge.teilt, al . le Men.schen wer.den Brü.der, wo dein.an.fter Flü . gel weit.

dolce *Legni*

Bosch & Butz

publicado por Breitkopf & Härtel, Wiesbaden

Som a l'any 1823. Ludwig van Beethoven escriu les darreres pàgines de la seva novena simfonia. Supera la seva tràgica sordesa i ofereix al món una joia de la música. Una obra mestra d'envergadura universal. No en va, el Consell d'Europa va escollir a l'any 1972 el 4rt. moviment d'aquesta Simfonia com a himne europeu oficial. En un futur no massa llunyà, la història d'Europa s'enriquirà amb noves pàgines. El mercat únic europeu està present a les nostres ments, fent-se ressò de l'himne del genial compositor. Tanmateix, per als nostres clients, aquesta música no té res de nou. Des de fa alguns decenniis, estem representats, a través de les nostres pròpies Societats, en els principals països de la CE, i orquestrem solucions internacionals en diferents idiomes per als seus problemes d'assegurances amb serveis com les nostres noves pòlisses europees, per exemple. Li ho podem assegurar.

winterthur

Winterthur es complau a patrocinar l'òpera *Werther* de Jules Massenot en aquesta Temporada 1991/92 del Gran Teatre del Liceu.

Fomentar la cultura i acostar la música a un públic cada vegada més nombrós és un dels objectius que Winterthur contempla dins el seu programa de «retorn a la societat». I és per això que encoratgem el Gran Teatre del Liceu a seguir amb els seus programes educatius per a escolars, el taller d'òpera de joves cantants i d'altres activitats en favor de la música, que són alguns dels projectes que aquesta gran institució vol oferir en un futur immediat.

Josep Cercós i Martínez
Delegat i Director General
per a Espanya del Grup Winterthur

Werther

Werther	Alfredo Kraus
Albert	Enric Serra
El batlle	Alfonso Echeverría
Charlotte, filla del batlle	Martha Senn
Sophie, germana de Charlotte	Gloria Fabuel
Schmidt, amic del batlle	Josep Ruiz
Johann	Jesús Castellón
Brühlmann	Cristóbal Viñas
Käthchen	M. Àngels Civit

Solistes infantils del

Conservatori Professional de Música de Badalona
Mestra preparadora **Montserrat Pi**

Director d'orquestra	Gian Paolo Sanzogno
Direcció d'escena,escenografia i disseny de vestuari	Hugo de Ana
Dissenyador de llums	Bruno Boyer
Assistent de direcció d'escena	Joseph Rochlitz
Atrezzo	E. Rancati, Milà
Vestuari	Annamode 68, S.R.L., Roma
Perruqueria	Mario Audello, Torí
Servei de sabateria	Valldeperas, Barcelona
Servei de perruqueria	Damaret, Barcelona
Nova producció	Teatro Comunale di Bologna/ Gran Teatre del Liceu (1991)
Traducció del sobretítulat	Jordi Ibáñez, L'Avenç S.A., Barcelona
Violí concertino	Jaume Francesch

ORQUESTRA SIMFÒNICA DEL GRAN TEATRE DEL LICEU

Materials musicals **Heugel/Leduc, París**

Contingut argumental

Lloc de l'acció: Wetzlar, a les rodalies de Frankfurt

Època: de juliol a desembre de 178...

A C T E I

Jardí de la casa del batlle

El batlle, un vidu i pare de llarga descendència, intenta d'ensenyar a la seva fillada una cançó de Nadal amb l'ajut d'una de les seves filles, Sophie. L'arribada de dos companys de tabola canvia per uns moments el to pintoresc de l'escena. Charlotte, la filla gran, ha estat convidada al ball que s'està preparant, al qual serà acompanyada pel jove Werther en defecte del seu promès, que és fora, de viatge.

Un cop tots han marxat, arriba Werther, personatge melangiós que se sent enamorat de Charlotte i que veu en la natura el reflex del seu propi estat d'ànim, molt sensible a tot allò que l'envolta; així, per exemple, el tracte que Charlotte té amb els seus germans és un nou motiu d'exaltació de Werther, que acompanya Charlotte al ball tot confiant de gaudir de la seva companyia. Una vegada han sortit, arriba, quan encara no era esperat, Albert, el promès de Charlotte, que s'entreté parlant amb Sophie del seu amor per Charlotte i de les seves properes noces.

Poc després, Charlotte i Werther retornen del ball. Charlotte descobreix que la dedicació als germans i la seva propera boda són fruit de la darrera voluntat de la mare morta. Werther, plenament enamorat de Charlotte, sent un gran desesper interior en assabentar-se que mai no podrà esposar l'estimada.

A C T E II

Una plaça de Wetzlar

A un cantó, el temple on ha de tenir lloc un ofici diví en honor del pastor i a l'altre, una taverna on seuen Johann i Schmidt. Els dos compares lloen Bacus i canvien impressions sobre la gent que passa, entre la qual hi ha Charlotte i Albert, casats des de fa tres mesos i que ofereixen una imatge de la més tranquil·la felicitat. Quan tots dos han entrat al temple, apareix Werther, desesperat

per la idea que «el seu espòs és un altre». És el mateix Albert qui el calma, amb l'ajut de Sophie, però instants després Wether, encegat per la passió, aclapara Charlotte amb paraules ardents, que ella rep amb una gran fredor. Finalment Charlotte li fa prometre que no tornarà abans de Nadal.

Quan resta sol, Werther deixa endevinar que no tornarà mai del viatge al qual es veu obligat i fuig mentre ressonen els accents alegres de la festa.

A C T E   I I I

Habitació de Charlotte

És la nit de Nadal i Charlotte rellegeix les cartes que Werther li ha adreçat i que li fan pensar una altra vegada en l'amor del jove. Sophie intenta que Charlotte torni a somriure. La tornada sobtada de Werther la sorprèn, però tot seguit evoquen plegats records del passat i ella s'entendreix a mesura que ell s'exalta. Charlotte, tanmateix, sobreposant-se, demana a Werther que marxi i que no la torni a veure mai més. Werther se'n va, però arriba Albert i intueix la tensió haguda entre la seva dona i el jove. Per això, quan rep la nota del comiat de Werther, accedeix sense dubtes a complir la seva voluntat i lliura al missatger les pistoles que Werther li demana «per sortir de viatge». Charlotte, d'amagat d'Albert, cuita a arribar a casa de Werther abans que succeeixi el que tem.

Casa de Werther

Charlotte arriba a casa de Werther quan aquest ja s'ha disparat un tret, però encara respira. La presència de Charlotte anima per un instant el moribund, que encara té forces per demanar perdó pel seu comportament. Charlotte decideix romandre en aquells darrers instants al costat de Werther i li confessa el seu amor, mentre reconeix la servitud de la promesa a la seva mare. Però ja és tard, perquè malgrat la certesa de l'amor de la parella, Werther expira en els braços de Charlotte, mentre se senten, des del carrer, els infants que canten una nadala.

MAJORICA®
Joies i Perles

Les desventures del jove Werther

Aquest és el veritable títol del drama que va servir de base a l'argument de l'òpera de Massenet, que tornarem a sentir i a veure al Liceu, un altre cop en la interpretació paradigmàtica d'Alfredo Kraus. He volgut recordar-ho aquí perquè, potser, el sintetisme del sol mot *Werther* fa oblidar una mica la intenció original de l'assumpte tractat —sembla que molt autobiogràficament— per Goethe. És una característica del Romanticisme el fet de ser desgraciat, com si la infelicitat i la desventura haguessin de tenir per si mateixes un rerafons romàntic que no costa gens de trobar tampoc en els esdeveniments favorables, començant per l'amor compartit. Però generalment s'associa romanticisme amb amor contrariat, i l'actitud d'un amant decebut que no menja ni dorm a causa de la seva desventura sembla molt més pròpia del caràcter romàntic que no pas el cant de les excel·lències de l'estimada a la llum de la lluna.

En el meu anterior comentari d'aquesta òpera (per a les representacions del Liceu del desembre de 1983) vaig intentar posar en relleu que l'òpera en si és un gènere generalment romàntic i que els fets com els que es reflecteixen en la novel·la de Goethe constitueixen en si mateixos un motiu més que suficient per donar pas a un bon argument operístic. Allò que realment interessa al públic són les desventures del jove Werther, i els moments en els quals el clímax de l'acció es posa a l'abast de tothom són aquells en els quals demana el bes de l'estimada o quan se suïcida en el desesper.

Massenet, «voyeur» impenitent dels salons parisencs, era enamoratís de mena, però mai no s'hauria llevat la vida de forma tan romàntica. Els seus propòsits, quan distingia entre la munió de belleses que hom podia descobrir en qualsevol de les reunions mundanes a les quals assistia, eren quelcom de més material, més pràctic. Però aquesta diferència de temperament bàsic entre l'heroi goethià i el compositor que tan bé va saber traduir la seva tragèdia en solfa no impedié al segon d'encertar cabdalment en el moment de traduir en melodies la psicologia del protagonista.

Jules Massenet. Caricatura francese

A aquest respecte hem de dir que des del caràcter dels dos «bon vivants», el del pare o el de la germana Sophie, fins a l'important de Charlotte (una protagonista diferent de les habituals en Massenet, pol oposat de Manon, amb una serietat i virtut que es van posar sempre com a exemple, sense excloure l'atracció de la temptació del sentiment apassionat que demana ser compartit), el gran operista francès «fin de siècle» va encertar totalment. És aquesta, sí, una òpera de protagonista, però els altres personatges de la trama estan també perfectament dibuixats i tenen un tractament adient per proporcionar-los l'adequat i just relleu.

La popularitat de què va gaudir Massenet en vida va tenir només un petit i fal·laç eclipsi: el de *Werther*, quan va intentar estrenar-la a l'Òpera Còmica parisenca. L'assumpte va ser considerat massa germànic per al públic de la capital i el rebuig primer fou ferm i decidit. I és estrany que a Alemanya es rebés amb entusiasme la idea d'estrenar aquest *Werther*, mentre s'havia abominat tant del *Faust* de Gounod, fins al punt de canviar-li el nom quan es representava a Alemanya, amb el trasllat de protagonisme a la heroïna i la conversió de l'òpera en *Margarethe*. Però fou Viena la capital que acollí el producte híbrid del romanticisme germànic i la inspiració francesa. L'Opéra Comique de París es va haver de posar al carro de l'èxit iniciat a Viena i, tan sols onze mesos després de l'estrena, la capital francesa va poder contemplar el producte refinat que des de llavors mai no ha deixat de representar-se.

Aquesta pervivència dels títols principals de Massenet, juntament amb les resurreccions d'altres molt estimables —sobretot a Saint Étienne, que ostenta amb orgull el caràcter de bressol del compositor—, crec que ha de centrar-se en dos pols principals: d'una banda, els trets d'elegància, distinció i «finesse» que caracteritza habitualment tota l'òpera francesa i que s'estén a Bizet i Gounod (menys a altres compositors i no gens a Berlioz, el millor); de l'altra, aquest esperit de fina recepció de la psicologia femenina que atreu tant dones i homes i que, en Massenet, converteix el combinat drama-música en quelcom de veritablement explosiu.

Manon, Thaïs, Cendrillon, Sapho, figuren com a protagonistes, però Charlotte, tot i quedant en un discret segon pla, és un dels papers més dolços i estimats per les mezzos i amb raó, ja que permet un lluïment real, no pas basat en les facultats ni en l'«exploit» del

virtuosisme, sinó en la intel·ligència per saber expressar el contingut anímic del personatge.

No cal, però, cercar raons de tipus complicat per tal d'explicar la pervivència dels èxits de Massenet, tants anys després de la seva «virulència» primitiva. És la mateixa música la que porta en si el germen de la immortalitat, de la mateixa manera que la de Puccini explica una pervivència semblant –en aquest cas molt més multitudinària– pels valors de la mateixa música, a part de la intel·ligent elecció dels arguments i l'habilitat en el desenvolupament dels llibrets.

Hi ha compositors als quals l'elaboració de la seva música representava un treball més que regular. Per estrany que pugui semblar, en aquest grup no figura solament un Bruckner sinó també tot un Beethoven. L'altra classe és la d'aquells que produeixen música de manera fluida, com quelcom que brolla d'una font que raja per ella mateixa. Entre ells, hi havia Haydn i, en el grup, hi pot entrar Massenet de forma natural. La inspiració li era tant fàcil que meravella pensar en l'adequació de la seva música al caràcter dels moments tant diferents en llur expressió que, en la seva varietat, conté una *Manon* o també un *Werther*. Els conjunts infantils, la ingenuïtat de Sophie, la despreocupació de Johann i Schmidt obtenen un tractament en contrast amb els instants d'intensitat dramàtica, que tan sols en un home tan experimentat i tan espontàniament lliurat a la música podien resultar tan reeixits.

No seria possible mantenir un equilibri viable si una òpera sobre aquest tema es compongués solament de moments de la intensitat de «Il faut nous séparer» o «j'aurais sur ma poitrine». I justament el seu gran valor absolut es posa de relleu gràcies al contrast al·ludit amb tota l'altra gamma de situacions que una «bèstia teatral» com era Massenet podia exhaurir fins a l'infinit.

És per això que un *Werther* serà sempre un regal per als amants de l'art líric. I pensem que si la història, amb la seva fluctuació sinusoidal ens porta, dintre d'uns anys, un nou romanticisme, ja avui incipient en les tendències neofigurativistes de l'art, com a reacció enfront de tanta tendència abstracta, en un segle XX que ja és a punt d'acabar-se, seria possible que els qui avui són joves vegin el revifament d'un repertori encoratjador d'aquestes tendències, i que *Werther* i òperes de caire afí tornin a representar

en el repertori allò que van ser en el moment de la seva creació. Al cap i a la fi, en la naturalesa humana existeixen coses que, més que depenents de modes o d'instantos culturals i històrics, són part del «substratum» íntim i propi de l'home... i de la dona. Si ho pensem bé, potser sigui aquest el veritable secret de l'èxit d'òperes com aquesta: el fet que facin referència a sentiments universals i que —com pretenia el mateix Goethe— hi hagi un Werther més o menys amagat a l'interior de cada home, per més equilibrat que pugui semblar i per més contrari que sigui el seu caràcter extern al del desventurat jove, capaç de morir abans de ser infeliç.

És per això que la música de Massenet ens arriba tan fàcilment al cor i —per què no?— al cervell. El ressò dels impulsos primaris que el porten al suïcidi podria ser quelcom de comú a tots nosaltres. Hi ha coses que són equivalents al suïcidi real, sense pistola ni sang. I, un cop més, allà on hi hagi veritable art hi haurà també més o menys latent un esperit romàntic inspirador.

Jesús García-Pérez

BAGUÉS
JOIERIA

▼
PASSEIG DE GRÀCIA, 41
TELÈFON 216 01 73
08007 BARCELONA

▼
CARRER SANT PAU, 6
TELÈFON 317 32 46
08001 BARCELONA

▼
RAMBLA DE LES FLORS, 105
TELÈFON 317 19 74
08002 BARCELONA

Jules Massenet (1842 - 1912)

L'interès dels darrers anys (del 1970 ençà) per Jules Massenet, especialment gràcies al mercat discogràfic, fa que avui sigui particularment interessant la figura d'aquest compositor, titllat durant molts anys com a fàcil i lleuger, sense tenir gaire en compte que fou el compositor francès més popular del seu temps, molt més que un Ravel o que un Debussy. Situat en el conreu de l'operisme tradicional, molt francès, *Manon* i *Werther*, les seves obres cabdals, són petites meravelles i mai no han deixat el repertori dels grans teatres, malgrat que avui *Werther* hagi pujat en una mena de «borsa operística», mentre que *Manon* ha fet una mica el contrari, almenys pel que fa al nombre de representacions.

Massenet neix el 12 de maig de 1842 a Montaud (Loire), prop de Saint-Étienne, al si d'una família amb un negoci metal·lúrgic i que l'any 1848 es trasllada a París. Jules, el més petit de vuit germans, comença els estudis musicals amb la seva mare, pianista amateur, i els prossegueix, des dels onze anys, al Conservatori de París, amb Savard, Reber, Laurent, Bazim i Ambroise Thomas. L'any 1863 obté el Premi de Roma amb la cantata *David Rizzio* i durant la seva estada a Roma coneix Franz Liszt i també mademoiselle Sainte-Marie, que esdevindrà la seva esposa.

Quan Massenet torna a París, el seu vell professor Thomas aconsegueix que estreni la primera òpera, *La Grande Tante*, i el mateix any els Concerts Padeloup donen la seva *Primera Suite d'Orquestra*; cap èxit per a ambdues obres. El primer èxit important, l'aconsegueix amb l'oratori *Maria Madeleine* (1873), estrenat a l'Odéon amb Pauline Viardot i la direcció d'Eduard Colonne. 1877 veu l'estrena de *Le Roi de Lahore* i el nomenament de Massenet com a Acadèmic de Belles Arts. L'any següent comença la seva tasca com a professor de composició al Conservatori de París, on té com a deixebles, entre d'altres, Alfred Bruneau, Gabriel Pierné, Gustave Charpentier, Florent Schmitt i Henri Rabaud.

El 1881, èxit esclatant d'*Herodiade* i, el 1884, primera representació de *Manon*, considerada com la seva obra mestra durant molts anys, fins que arribà el «boom» actual de *Werther*. *Le Cid* fou un

Jules Massenet (1842-1912)

altre èxit important en aquell temps (1885) i l'any 1892 és el de l'estrena de *Werther*. Definitivament encarrilats el seu prestigi i la seva popularitat, esdevé difícil, per a Massenet, assolir èxits com els de *Manon* i *Werther*, potser amb una única excepció: *Thaïs* (1894). Després vindran *Le portrait de Manon* (1894), *La Navarraise* (1894), *Sapho* (1897), *Cendrillon* (1899), *Grisélidis* (1901), *Le jongleur de Notre Dame* (1902), *Chérubin* (1905), *Ariane* (1906), *Thérèse* (1907), *Bacchus* (1909), *Don Quichotte* (1910), *Roma* (1912) i tres títols d'estrena pòstuma i molt poc èxit: *Panurge* (1913), *Cléopâtre* (1914) i *Amadis* (1922).

No és cert que, en la seva producció per al teatre, Massenet repeteixi sempre els mateixos clixés, tot i que el melodisme palesament massenetianà es troba a la galant *Manon*, a l'intimisme de *Werther*, al verisme de *La Navarraise* o al respecte envers la «grand' opéra» que veiem a obres com *Hérodiade* o *Le Cid*.

Tot i que Massenet fou un compositor especialment dedicat al teatre líric, va compondre també tres ballets, música d'escena, quatre

oratoris, cantates, set suites simfòniques, un concert per a piano i cançons. Morí a París el 13 d'agost de 1912 i les seves despulles es troben a la Petite Chapelle de la capital francesa. Vingueren aleshores uns anys en els quals (especialment fora de França) Massenet només era recordat per *Manon* i *Werther*, una mica per *Thaïs* i alguna vegada *Don Quichotte*. Però la nostra època, a la qual molts autors operístics deuen una resurrecció d'una bona part de la seva producció, va fer també que des dels anys setanta Massenet fos molt més conegut que en els anys anteriors. Això s'esdevingué especialment per la dedicació de les cases discogràfiques, que produïren enregistraments d'obres com *Thérèse* (1974), *La Navarraise* (1975 i 1976), *Esclarmonde* (1976), *Le Cid* (1977), *Thaïs* (dues versions del 1977), *Sapho* (1978), un nou *Werther* (1977), *Le jongleur de Notre Dame* (1979), *Cendrillon* (1979), uns altres *Werther* (1979 i 1981), *Don Quichotte* (1978), *Le Roi de Labore* (1981) i *Chérubin* (1981), només pel que fa al teatre, tot donant peu, com succeí amb altres compositors, a una «Massenet-renaissance».

L'estrena de *Werther* tingué lloc a l'Òpera de Viena, amb una traducció a l'alemany feta per Max Kalbeck, el 16 de febrer de 1892, amb el tenor Alfred van Dyck (que havia cantat *Parsifal* a Bayreuth quatre anys abans) com a protagonista, Marie Renard (Charlotte), Thérèse Forster (Sophie) i Franz Neidl (Albert). La primera representació en francès fou a Ginebra el 27 de desembre de 1892 i l'estrena a França tingué lloc, finalment, a l'Opéra Comique de París, el 16 de gener de 1893, amb Guillaume Ibos i Marié Delna en els papers principals.

Werther, de l'estrena absoluta de la qual s'acompleix aquest any el centenari, fou representada per primera vegada al Gran Teatre del Liceu el 29 d'abril de 1899, amb Rosa Savelli i Umberto Beduschi com a protagonistes. Després, fins a aconseguir la xifra de quaranta-sis representacions (darrera vegada, el 14 de juny de 1987), ha estat protagonitzada en aquest Gran Teatre per N. Pandolfi, Mattia Battistini (en la transcripció per a baríton), Giuseppe Anselmi, Tito Schipa, Andrea Bourdino, Guillermo Kjolner, Joan Oncina, André Turp, Juan Cuneo, Jaume Aragall, Alfredo Kraus i John Sandor.

S E D A

Publi-Net

B A I L E Y S

GIAN PAOLO SANZOGNO (Director d'orquestra)

Va néixer a Venècia i es diplomà en composició amb Bruno Bettinelli i en direcció a Siena amb Franco Ferrara.

És també llicenciat en filosofia i lletres per la Universitat de Milà. Començà la carrera com a director simfònic i després afrontà amb èxit el repertori líric, amb obres que van des de Gabrieli

als autors contemporanis, amb moltes estrenes absolutes. Ha dirigit a les ciutats italianes més importants i a moltes d'altres països. Ha fet tournées al Japó

i a Corea amb Renata Scotto i Alfredo Kraus; enregistraments discogràfics; actuacions a la

RAI. Recentment ha dirigit al Teatro de la Maestranza de Sevilla *Rigoletto* i *La Favorita* i aquesta darrera obra a Madrid, sempre amb Alfredo Kraus. Entre els guardons aconseguits figuren el premi «Protagonista d'argent» i la medalla «Little Angels» de Seül. Al Liceu ha dirigit *Lucia di Lammermoor* (1986-87) i un concert d'Alfredo Kraus (1990-91).

HUGO DE ANA

(Direcció d'escena, escenografia i vestuari)

Ha col·laborat en un gran nombre d'espectacles als teatres Argentino de La Plata, Municipal de Rio de Janeiro,

Òpera de Santiago de Xile, Porto Alegre, Festival de Carpentras, Stuttgart, Comunale de Bolonya i, molt especialment, al Teatro de la Zarzuela de Madrid i al Colón de Buenos Aires, en el

qual ha exercit els càrrecs de cap de producció i director tècnic. Ha fet produccions

d'obres de Johann Strauss, Offenbach, Mozart, Puccini, Stravinsky, Txaikovski, Verdi,

Massenet, Mascagni, Leoncavallo, Catalani, Bellini, Cilea, Bizet, Gounod, Donizetti i també les de les estrenes mundials de l'òpera *Medea* de Guido Drei i els ballets *Halewyn* i *Las ruinas circulares*, de

Bruno Dastoli. A Madrid, al Teatro Lírico Nacional La Zarzuela, ha aconseguit grans èxits

amb *Armide*, *La Bohème*, *Andrea Chénier*, *Die Walküre* i *Ermione*. Aquesta temporada ha fet les produccions d'*Ermione* a l'Òpera de Roma i al Teatro Colón de Buenos Aires i *Mosés und Aron* (co-producció entre l'Òpera de Bolonya i el Covent Garden de Londres). Entre els seus compromisos actuals hom pot esmentar *Semiramide* al Rossini Festival de Pesaro,

Manon Lescaut al Teatro Regio di Torino, *Les contes d'Hoffmann* al Teatre Arena di Verona i *Don Carlo* a la Staatsoper de Berlín. En aquest Gran Teatre s'han vist les seves produccions d'*Andrea Chénier* (direcció d'escena, escenografia i vestuari), *Armide* (escenografia, vestuari i il·luminació) i *Die Walküre* (direcció d'escena i escenografia).

ALFREDO KRAUS (Werther)

Nascut a Las Palmas, va debutar l'any 1956 a El Caire amb *Rigoletto*. El mateix any cantà a Venècia *La Traviata* i a Madrid *Doña Francisquita*. El 1958 es presentà al Liceu amb *Rigoletto*, al Covent Garden de Londres amb *Lucia di Lammermoor* i a Lisboa amb *La Traviata* al costat de Maria Callas. Els èxits aconseguits en aquests teatres i a La Scala de Milà amb *La Sonnambula*, van obrir-li les portes dels més grans teatres del món. El 1965 debutà al Metropolitan de Nova York amb *Rigoletto* i des d'aleshores ha estat universalment aclamat

com a aristòcrata dels tenors i un dels pocs estilistes que hi ha actualment en actiu. Ha rebut molts guardons i darrerament ha fet nombrosos enregistraments i ha continuat la seva carrera triomfal per tot el món. Al Liceu ha fet seixanta-cinc representacions i quatre concerts, amb títols com *Rigoletto*, *Lucia di Lammermoor*, *Il barbiere di Siviglia*, *Les pêcheurs de perles*, *Werther*, *La Favorita*, *Faust*, *La fille du régiment*, *Roméo et Juliette*, *L'elisir d'amore*, *Manon*, *Les contes d'Hoffmann*, *La Traviata*, *Doña Francisquita* i *Lucrezia Borgia*.

ENRIC SERRA (Albert)

Nasqué a Barcelona, on va estudiar amb Elsa Scampini, Maria Valls i Carme Bracons de Colomer. Des de la temporada 1966-67 ha actuat ininterrompudament a totes les temporades del Gran Teatre del Liceu, on ha destacat en òperes com *Don Giovanni*, *Samson et Dalila*, *Falstaff*, *Fedora*, *Lucia di Lammermoor*, *Cavalleria rusticana*, *Faust*, *La Bobème*, *L'elisir d'amore*, *Adriana Lecouvreur*, *Tosca*,

L'italiana in Algeri, *Carmen*, *Saffo*, *Il matrimonio segreto*, *Manon Lescaut*, *Il barbiere di*

Siviglia i *Il Campanello*, fins a assolir-hi la xifra de dues-centes setanta-cinc representacions. Ha actuat també a Madrid i a altres ciutats de l'estat espanyol, així com a Londres, Roma, París, Linz, Niça, Munic, Colònia,

Nîmes, Tours, Toló, Caracas, Bogotà, Nàpols, Zuric, Schwetzingen, Venècia i moltes altres.

ALFONSO ECHEVERRÍA (El batlle)

Nascut a Sant Sebastià, actuà regularment des de 1979 a 1982 a l'Òpera de Viena, amb directors com Horst Stein, Julius Rudel, Leonard Bernstein, Gómez Martínez i López Cobos. D'entre les seves actuacions a l'estat espanyol hom pot destacar el *Requiem* de Mozart amb Peter Maag i *La damnation de Faust* amb López Cobos al Real de Madrid, així com *Don Giovanni* amb Ros Marbà al Festival de Granada. Ha actuat sovint al Teatro

Lírico Nacional La Zarzuela, de Madrid, i també al Gran Teatre del Liceu, on debutà la tem-

porada 1984-85 amb *I Capuleti e i Montecchi* i on ha intervingut en setanta-nou representacions, amb èxits destacats en obres com *Fedora*, *Samson et Dalila* o *I Puritani*. Ha actuat també a Bilbao,

Oviedo, Sant Sebastià, Santander, Cuenca i a teatres i sales de concert de França, Alemanya, Itàlia, Holanda, Àustria i altres països europeus.

MARTHA SENN (Charlotte)

De 1980 a 1982 aconseguí importants premis a destacats concursos internacionals. Ha estat principal mezzosoprano de l'Òpera de Colòmbia, amb més de dues-centes representacions. Ha desenvolupat una part important de la seva activitat als EUA, amb actuacions a Nova York, Washington, Hartford, Houston, Cincinnati, Chicago, Dallas, Miami, Filadèlfia, etc. Ha actuat també, entre altres ciutats, a Lisboa, París, Venècia, Gènova, Rio de Janeiro, Milà (debut a la

Scala el 1984 amb *Il barbiere di Siviglia*), Nàpols (*Carmen* i *Roberto Devereux* al San Carlo), Bolonya, Stuttgart, Pesaro, Londres, Colònia, Toronto, Roma, Buenos Aires, Verona (*Carmen* a l'Arena), i Salzburg (debut al Festival de l'any 1988 amb *La clemenza di Tito* i *La Cenerentola*). És llicenciada en Dret i ha estat agregada cultural a l'ambaixada de Colòmbia a les Nacions Unides. Debutà al Liceu la temporada 1986-87 amb *Dulcinée* (*Don Quichotte*)

GLORIA FABUEL (Sophie)

Va néixer a València l'any 1967 i va ingressar molt jove al Conservatori d'aquesta ciutat, on estudià piano i cant, aquesta darrera disciplina amb Carmen Martínez Lluna. A quinze anys ja començà a actuar en públic. Amplià estudis amb Nella Anfuso i Alfredo Kraus, entre altres. Guanyà els concursos de Benitatxell, López-Chàvarri de València, Eugenio Marco de Sabadell, Mary

Garden d'Escòcia i Julián Gayarre de Pamplona. L'any 1990 debutà amb gran èxit al Festival d'Ais de Provença amb un recital. Es presentà al Gran Teatre del Liceu la temporada 1988-89 amb Elisetta (*Il matrimonio segreto*) i després ha interpretat Despina (*Così fan tutte*), Oscar (*Un ballo in maschera*), Ghita (*Una cosa rara*), Pàpaga (*Die Zauberflöte*) i Giannetta (*L'elisir d'amore*).

JOSEP RUIZ
(Schmidt)

JESÚS CASTILLÓN
(Johann)

CRISTÓBAL VIÑAS
(Brühlmann)

M. ÀNGELS CIVIT
(Käthchen)

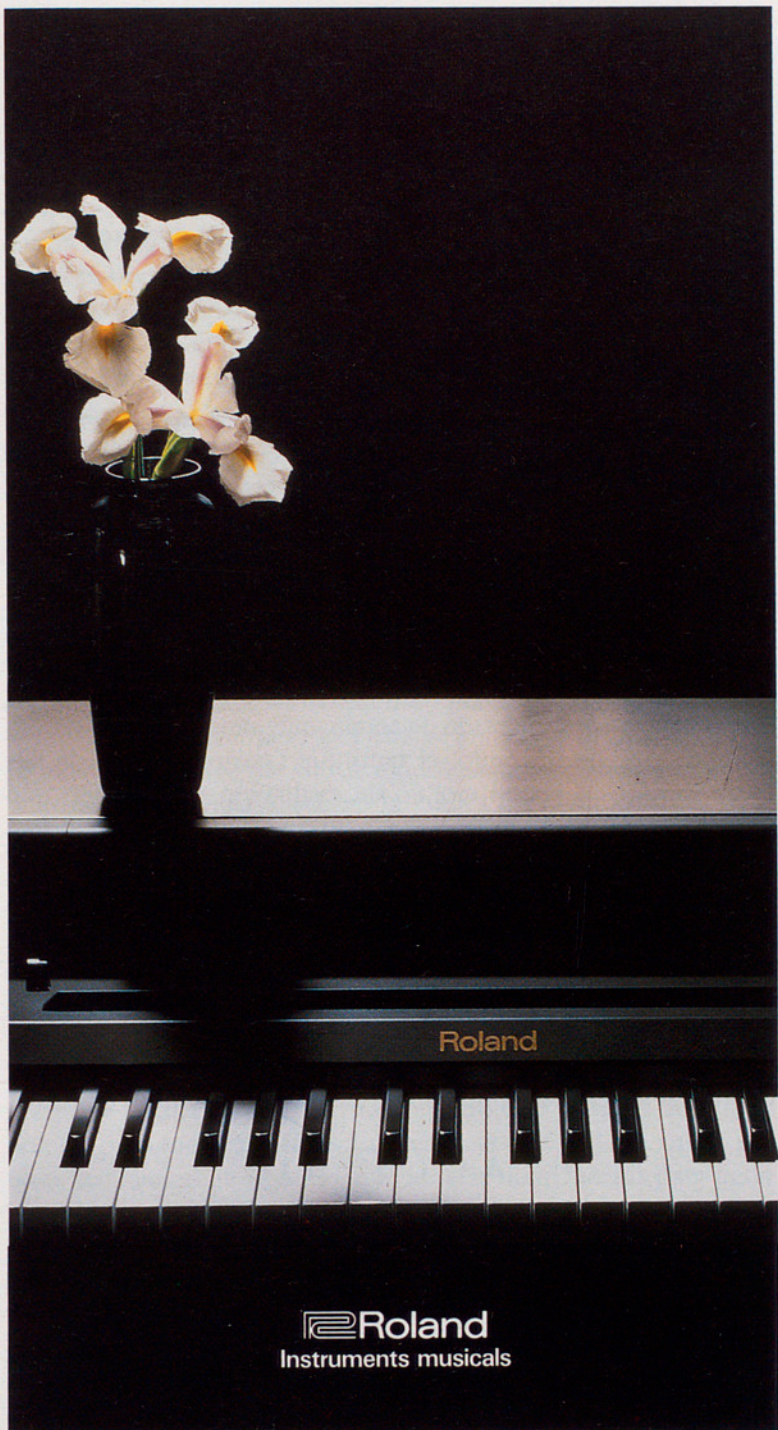

SOLISTES INFANTILS

DEL CONSERVATORI DE BADALONA

Els solistes infantils han estat seleccionats d'entre les diferents formacions corals sorgides al Conservatori de Badalona com a conseqüència de la pròpia activitat docent del Centre, on la pràctica vocal i instrumental, tant en l'aspecte individual com de conjunt (corals i orquestres), juga un paper fonamental des dels primers nivells de forma-

ció musical. Entre les col·laboracions infantils d'alumnes del Conservatori de Badalona en activitats musicals de caràcter professional cal destacar la participació de nens solistes, cor i orquestra infantil en la producció de l'orquestra del Teatre Lliure *L'Arca de Noè* de Benjamin Britten, el 8 d'abril de 1990.

Roland

 Roland
Instruments musicaux

Contenido argumental

Lugar de la acción: Wetzlar, en las cercanías de Frankfurt

Época: de julio a diciembre de 178...

ACTO I

Jardín en casa del alcalde

El alcalde, viudo y padre de una larga descendencia, intenta enseñar a sus hijos una canción navideña con la ayuda de Sophie, una de sus hijas. La llegada de Schmidt y Johann, compañeros de juerga del alcalde, cambia por unos instantes el tono pintoresco de la escena. Charlotte, la hija mayor, ha sido invitada al baile que se está preparando, al que será acompañada por el joven Werther, debido a que su prometido, Albert, está de viaje.

Cuando todos se han ido, llega Werther, personaje melancólico que se siente enamorado de Charlotte y que ve en la naturaleza el reflejo de su propio estado de ánimo, muy sensible a todo cuanto le rodea; así, por ejemplo, el trato que Charlotte tiene con sus hermanos es un nuevo motivo de exaltación de Werther, que acompaña a Charlotte al baile confiando en disfrutar de su compañía. Una vez han salido, llega, cuando todavía no era esperado, Albert, el prometido de Charlotte, que se entretiene con Sophie hablando de su amor hacia Charlotte y de la próxima boda. Poco después Charlotte y Werther regresan del baile. Charlotte descubre que la dedicación a sus hermanos y su próxima boda son fruto de la última voluntad de su difunta madre. Werther, plenamente enamorado de Charlotte, siente un gran desespero interior al saber que nunca podrá desposar a la mujer que ama.

ACTO II

Una plaza de Wetzlar

A un lado, el templo en que ha de tener lugar un oficio divino en honor del pastor y al otro, una taberna en la que toman asiento Johann y Schmidt. Los dos compadres alaban a Baco y cambian impresiones sobre la gente que pasa, entre la que se encuentran Charlotte i Albert, casados desde hace tres meses y que ofrecen una imagen de la más tranquila felicidad. Cuando los dos han

entrado en el templo, aparece Werther, desesperado por la idea de que «su esposo es otro». Es el mismo Albert quien le calma, con la ayuda de Sophie, pero instantes después Werther, ciego por la pasión, abruma a Charlotte con ardientes palabras, que ella recibe con gran frialdad. Finalmente, Charlotte le hace prometer que no volverá antes de Navidad.

Cuando queda solo, Werther deja adivinar que no regresará nunca del viaje a que se ve obligado y huye mientras resuenan los alegres acentos de la fiesta.

A C T O   I I I

Habitación de Charlotte

Es la noche de Navidad y Charlotte relee las cartas que Werther le ha dirigido y que le hacen pensar otra vez en el amor del joven. Sophie intenta que Charlotte vuelva a sonreír. El regreso repentino de Werther la sorprende, pero seguidamente evocan juntos recuerdos del pasado y ella se enternece a medida que él se exalta. Charlotte, de todos modos, sobreponiéndose, pide a Werther que se vaya y que no la vuelva a ver nunca más. Werther se aleja, pero llega Albert e intuye la tensión habida entre su esposa y el joven. Por esto, cuando recibe la nota de despedida de Werther, accede sin dudarle a cumplir su voluntad y entrega al mensajero las pistolas que Werther le pide «para salir de viaje». Charlotte, a escondidas de Albert, se apresura a llegar a casa de Werther antes de que suceda lo que teme.

Casa de Werther

Charlotte llega a casa de Werther cuando éste ya se ha disparado un tiro, pero todavía respira. La presencia de Charlotte anima por unos instantes al moribundo, que todavía tiene fuerzas para pedir perdón por su comportamiento. Charlotte decide permanecer en estos últimos instantes al lado de Werther y le confiesa su amor, mientras reconoce la servidumbre de la promesa hecha a su madre. Pero ya es tarde, porque a pesar de la certidumbre del amor de la pareja, Werther expira en brazos de Charlotte, mientras se oyen, desde la calle, unos niños que entonan una canción navideña.

SOLO CUANDO
LA PERFECCION
ES LA META
SE PUEDE CREAR
UN COCHE ASI.

NUEVO ROVER SERIE 800
EN LOS LIMITES DE LA PERFECCION.

De 3.685.000 a 4.860.000 ptas.*

BRITISH MOTORS, S.A. C/ Mallorca, 169-171,
Tel. 451 01 18 Avda. de Sarrià, 163 Tel. 205 28 64
AUTO NAPOLS, S.L. C/Nàpols, 306-312,
Tel. 207 62 62 P.º San Gervasio, 46-48 Tel. 417 31 37

* Precio final recomendado, IVA y transporte incluidos.

Jules Massenet (1842 - 1912)

El interés demostrado en los últimos años (desde 1970) por Jules Massenet, especialmente gracias al mercado discográfico, hace que hoy sea particularmente interesante la figura de este compositor, tildado durante muchos años de fácil i ligero, sin tener muy en cuenta que fue el compositor francés más popular de su tiempo, mucho más que un Ravel o un Debussy. Situado en el cultivo de un operismo tradicional, muy francés, *Manon* y *Werther*, sus obras capitales, son pequeñas maravillas y nunca han dejado el repertorio de los grandes teatros, a pesar de que hoy *Werther* haya subido en una especie de «bolsa operística», mientras que *Manon* ha hecho un poco lo contrario, al menos por lo que concierne al número de representaciones.

Massenet nace el 12 de mayo de 1842 en Montaud (Loire), cerca de Saint-Étienne, en el seno de una familia con un negocio metalúrgico y que en el año 1848 se traslada a París. Jules, el menor de ocho hermanos, comienza los estudios musicales con su madre, pianista amateur, y los prosigue, desde los once años, en el Conservatorio de París con Savart, Reber, Laurent, Bazim y Ambroise Thomas. En 1863 obtiene el Premio de Roma con la cantata *David Rizzio* y durante su estancia en Roma conoce a Franz Liszt y también mademoiselle Sainte-Marie, que sería su esposa. Cuando Massenet vuelve a París, su viejo profesor Thomas consigue que estrene la primera ópera, *La Grande Tante*, y el mismo año los Conciertos Padeloup dan su *Primera Suite de Orquesta*; ningún éxito para ambas obras. Su primer triunfo importante es el oratorio *Maria Madeleine* (1873), estrenado en el Odéon con Pauline Viardot y la dirección de Édouard Colonne. 1877 ve el estreno de *Le Roi de Labore* y el nombramiento de Massenet como Académico de Bellas Artes. El año siguiente comienza su labor como profesor de composición en el Conservatorio de París, teniendo como discípulos, entre otros, a Alfred Bruneau, Gabriel Pierné, Gustave Charpentier, Florent Schmitt y Henri Rabaud.

En 1881, éxito rotundo de *Hérodiade* y en 1884, primera representación de *Manon*, considerada como su obra maestra durante

muchos años, hasta que llegó el «boom» actual de *Werther*. *Le Cid* fue otro éxito importante de aquel tiempo (1885) y el año 1892 es el del estreno de *Werther*. Definitivamente encarrilado su prestigio y su popularidad, se hace difícil para Massenet conseguir éxitos como los de *Manon* y *Werther*, puede que con una única excepción: *Tabïs* (1894). Después vendrán *Le portrait de Manon* (1894), *La Navarraise* (1894), *Sapho* (1897), *Cendrillon* (1899), *Grisélidis* (1901), *Le jongleur de Notre Dame* (1902), *Chérubin* (1905), *Ariane* (1906), *Thérèse* (1907), *Bacchus* (1909), *Don Quichotte* (1910), *Roma* (1912) y tres títulos de estreno póstumo y muy poco éxito: *Panurge* (1913), *Cléopâtre* (1914) y *Amadis* (1922).

No es cierto que Massenet repita siempre los mismos clichés en su producción para el teatro, a pesar de que el melodismo manifiestamente massenetiano se encuentra en la galante *Manon*, en el intimismo de *Werther*, en el verismo de *La Navarraise* o en el respeto hacia la «grand' opéra» que vemos en obras como *Hérodiade* o *Le Cid*.

A pesar de que Massenet fue un compositor especialmente dedicado al teatro lírico, compuso también tres ballets, música de escena, cuatro oratorios, cantatas, siete suites sinfónicas, un concierto para piano y canciones. Murió en París el 13 de agosto de 1912 y sus restos se hallan en la Petite Chapelle de la capital francesa. Vinieron entonces unos años en los que (especialmente fuera de Francia) Massenet únicamente era recordado por *Manon* y *Werther*, un poco por *Thaïs* y alguna vez por *Don Quichotte*. Pero nuestra época, a la que muchos autores operísticos deben una resurrección de buena parte de su producción, hizo también que des de los años setenta Massenet fuera mucho más conocido que en los años anteriores. Esto sucedió especialmente por la dedicación de las casas discográficas, que produjeron grabaciones de obras como *Thérèse* (1974), *La Navarraise* (1975 y 1976), *Esclarmonde* (1976), *Le Cid* (1977), *Thaïs* (dos versiones de 1977), *Sapho* (1978), un nuevo *Werther* (1977), *Le jongleur de Notre Dame* (1979), *Cendrillon* (1979), otros *Werther* (1979 y 1981), *Don Quichotte* (1978), *Le Roi de Labore* (1981) y *Chérubin* (1981), sólo por cuanto hace referencia al teatro, dando pie, como ocurrió con otros compositores, a una «Massenet-rennaissance».

El estreno de *Werther* tuvo lugar en la Ópera de Viena, con una traducción al alemán realizada por Max Kalbeck, el 16 de febrero de 1892, con el tenor Ernest von Dyck (que había cantado *Parsifal* en Bayreuth cuatro años antes) como protagonista, Marie Renard (Charlotte), Thérèse Forster (Sophie) y Franz Neidl (Albert). La primera representación en francés fue en Ginebra el 27 de diciembre de 1892 y el estreno en Francia tuvo lugar, finalmente, en la Opéra Comique de París, el 16 de enero de 1893, con Guillaume Ibos y Marie Delna en los principales papeles.

Werther, de cuyo estreno absoluto se cumple ahora el centenario), fue representada por vez primera en el Gran Teatre del Liceu el 29 de abril de 1899, con Rosa Savelli y Umberto Beduschi como protagonistas. Después, hasta alcanzar la cifra de cuarenta y seis representaciones (última vez, el 14 de junio de 1987), ha sido protagonizada en este Gran Teatre por N. Pandolfi, Mattia Battistini (en la transcripción para barítono), Giuseppe Anselmi, Tito Schipa, Andrea Bourdino, Guillermo Kjolner, Juan Oncina, André Turp, Juan Cuneo, Jaume Aragall, Alfredo Kraus y John Sandor.

J. Marnet

Werther

1er. ACTE

Dans le jardin de sa demeure, aux alentours de Frankfurt, le maire, veuf et père d'une nombreuse famille, s'efforce, aidé de sa fille, Sophie, d'apprendre aux plus petits une chanson de Noël. Charlotte, l'aînée, est invitée à un bal où, en l'absence de son fiancé, Albert, elle se rendra en compagnie de Werther, un jeune homme mélancolique amoureux de Charlotte. Sensible à tout ce qui l'entoure, touché par le dévouement et l'amour de Charlotte envers ses frères et soeurs, Werther, accompagné de la jeune fille, part allègrement pour le bal. Ils sont déjà en route lorsque Albert revient inopinément et confie à Sophie son amour pour Charlotte et leurs projets de mariage. Puis Charlotte et Werther rentrent du bal et celle-ci lui apprend que sa mère, avant de mourir, lui a confié ses enfants et a décidé son mariage avec Albert. Werther, follement épris de Charlotte, ne peut supporter l'idée que celle-ci ne répondra jamais à son amour.

2ème. ACTE

Sur une place de Wetzlar, Johann et Schmidt, deux amis du maire, font des commentaires sur les passants, parmi lesquels se trouvent Charlotte et Albert, mariés depuis trois mois. Ils pénètrent dans le temple pour assister à un office en l'honneur du pasteur lorsque apparaît Werther, désespéré par le mariage de Charlotte. Aidé de Sophie, Albert s'efforce de calmer le jeune homme qui n'en tient pas compte et qui, peu après, déclare sa flamme à une Charlotte impassible. Charlotte finit par lui arracher la promesse qu'il ne reviendra pas avant Noël. Resté seul, Werther assailli par de sombres pressentiments, fuit tandis que résonnent les accords joyeux de la fête donnée en l'honneur du pasteur.

3ème. ACTE

C'est la nuit de Noël. Dans sa chambre, Charlotte relit les lettres que lui a adressées Werther. Sophie entre et tente de lui faire retrouver son sourire. Surprise par l'arrivée soudaine de Werther, Charlotte consent néanmoins à évoquer des souvenirs communs et se laisse peu à peu attendrir par l'exaltation croissante de son

amoureux. Mais elle se reprend et supplie Werther de la quitter pour toujours. Werther s'éloigne déjà lorsque Albert fait son apparition et devine que quelque chose de grave vient de se passer entre les deux jeunes gens. Peu après, il reçoit un billet d'adieu de Werther où celui-ci le prie de remettre au messager les pistolets dont il a besoin pour son voyage. Charlotte sort sans être vue et craignant le pire, elle se hâte vers la demeure de Werther. Lorsqu'elle arrive, Werther a déjà tiré la balle fatidique et agonise. La présence de Charlotte semble le ranimer un peu et il éprouve encore la force de lui demander pardon. Charlotte décide de demeurer à ses côtés jusqu'à la fin et lui déclare son amour contrarié par la promesse faite à sa mère sur son lit de mort. Mais cet amour est désormais vain: Werther rend l'âme entre les bras de Charlotte tandis que, de la rue, nous parviennent les voix joyeuses des enfants qui entonnent une chanson de Noël.

Ferrán Contreras

JOYEROS

F. Pérez Cabrero, 4 Tel. 201 33 00 Barcelona-08021 (junto Turó Park)

Werther

ACT I

In the garden of his house on the outskirts of Frankfurt, the mayor, who is a widower and father of numerous children, is trying to teach his youngest children a Christmas carol with the help of Sophie, one of his daughters. Charlotte, the eldest daughter, has been invited to the ball which is being planned. Since her fiancé Albert is absent, she will be accompanied by young Werther, a melancholy person, who is in love with her. He is very sensitive to his surroundings and even the way that Charlotte has with her brothers and sisters, whom she lovingly cares for, is a source of great happiness for Werther. He goes off to the ball with Charlotte and is confident that he will enjoy her company. Once they have left, Albert arrives unexpectedly. He speaks to Sophie of his love for Charlotte and their forthcoming wedding. Shortly after, Charlotte and Werther return from the ball and she reveals that her devotion to her brothers and sisters and their marriage are the result of her deceased mother's last wish. Werther, who is head over heels in love with Charlotte, inwardly despairs on knowing that his love will never be returned by the woman he loves.

ACT II

In a square in Wetzlar, Johann and Schmidt, friends of the mayor, are making comments on the people passing by and among them are Charlotte and Albert who have been married for three months. When both of them have entered the church to attend a service in honour of the Pastor, Werther appears. The idea that Charlotte's husband is somebody else has driven him to despair. It is Albert himself who tries to calm him down with Sophie's help but some moments after Werther troubles Charlotte with words of passion which she receives with great indifference. Finally Charlotte makes him promise that he will not return before Christmas. When he is alone again, Werther has gloomy thoughts and he leaves while the lively music of the party in honour of the Pastor is heard.

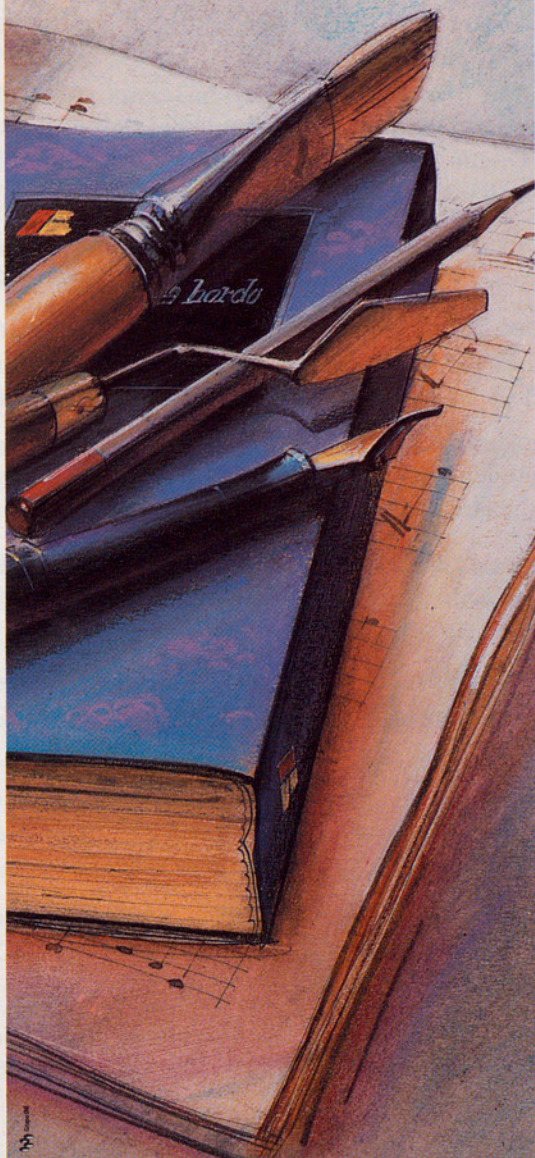

ACT III

It is Christmas Eve. Charlotte, in her room, rereads the letters that Werther has sent her. Sophie tries to make her sister smile again. Werther suddenly returns and surprises her but they immediately evoke memories of the past and she is moved as his passion runs high. Charlotte, however, regains her composure and asks Werther to leave and never see her again. Werther moves away but then Albert arrives. He senses the tension between his wife and the young man and so, when he receives a note from Werther bidding farewell, he agrees to carry out his wish and gives the messenger the pistols that he has asked for to go on a distant journey. Charlotte, without Albert's knowledge, hurries off to get to Werther's house before what she fears may happen occurs. Charlotte arrives at Werther's house after he has already shot himself but he is still breathing. Charlotte's presence revives the dying man for a few moments. He still has strength to ask for forgiveness for his behaviour. Charlotte decides to remain with Werther during these last moments and she confesses her love to him, while recognizing the obligation imposed by the promise she made to her mother. But it is now too late, because despite the certainty of their love, Werther dies in Charlotte's arms, while, in the street, some children are heard singing a Christmas carol.

DP&A/STUDIO

Volar y otras artes

IBERIA colabora con el teatro del Liceo en esta temporada de 'Opera'. Es nuestra manera de dar alas al Arte. Y a la cultura.

* IBERIA: Patrocinador de la Temporada de Opera del Teatro del Liceo de Barcelona.

IBERIA
IBERIA AEROPUERTO ESPAÑA

Discografia

La present discografia només inclou una selecció de les versions íntegres. Els personatges són esmentats en l'ordre següent: Charlotte, Sophie, Werther, Albert i el batlle. A continuació l'orquestra, el cor i el director.

Ninon Vallin, Germaine Feraldy, Georges Thill, Marcel Roque, Armand Narçon. Òpera Còmica de París. Dir.: Elie Cohe. 1931. EMI, CD, CHS 7 63195/2.

M. Maksakova, L. Sveschina, Ivan Koslovski, A. Sakharov. Ràdio Soviètica. Dir.: Bron. 1948. MELODIYA, DO 1.825/32. (en rus).

Giulietta Simionato, Eugenia Roccabruna, Giuseppe Di Stefano, Fausto del Prado. Unió Filarmònica Mejjcana. Dir.: Renato Cellini. 1949. CETRA O. L., LO 30-3. (en italià).

Oralia Domínguez, Eugenia Roccabruna, Giuseppe Di Stefano, Piero Campolonghi. Bellas Artes de Mèxic. Dir.: Guido Picco. 1952. MELODRAM, MEL 403. (en italià).

Suzanne Juyol, Agnes Léger, Charles Richard, Roger Bourdin, Michel Roux. Òpera Còmica de París. Dir.: Georges Sebastian. 1953. URANIA, URLP 233.

Gianna Pederzini, N. Corradi, Tito Schipa, Leone Paci. Òpera de Roma. Dir.: Riccardo Santarelli. 1954. DOCUMENTS, DOC 16(37). (en italià).

Pia Tassinari, Vittoria Nevani, Ferruccio Tagliavini, Marcello de Cortis, Giuliano Ferrein. Ràdiotelevisió Italiana. Dir.: Francesco Molinari Pradelli. 1954. CETRA, LPC 1 245. (en italià).

Leyla Gencer, Giuliana Tivolaccini, Ferruccio Tagliavini, Mario Borriello. Verdi de Trieste. Dir.: Carlo F. Cillario. 1961. REPLICA, RPL 2410/12. (en italià).

Magda Olivero, Nicoletta Panni, Agostino Lazzari, Saturno Meletti. RAI de Torí. Dir.: Mario Rossi. 1963. MELODRAM, CD, 27065. (en italià).

Rosalind Elias, Rosemary Falgoust, Giuseppe Di Stefano, Arthur Cosenza. Òpera de Nova Orleans. Dir.: Giuseppe Patanè. 1964. OPR 416.

Rita Gorr, Mady Mesplé, Albert Lance, Gabriel Bacquier, Julien Giovanetti. ORTF. Dir.: Jesús Etcheverry. 1964. ADÈS, CD, 14.083-2.

Annamaria Rota, Gabriella Mazza, Alfredo Kraus, Franco Bordoni, Angelo Nosotti. Municipal de Piacenza. Dir.: Francesco Cristofori. 1966. GREAT OPERA PERFORMANCES, GOP 11. (en italià).

Victoria de los Angeles, Mady Mesplé, Nicolai Gedda, Roger Soyer, Jean Christophe Benoit. Orquestra de París, ORTF. Dir.: Georges Prêtre. 1968. EMI, CD, 7 63973 2.

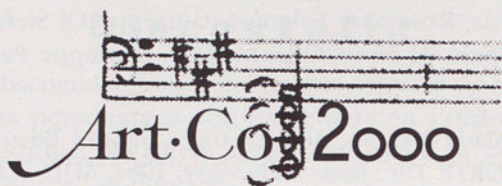
Biancamaria Casoni, Emilia Ravaglia, Carlo Bergonzi, Domenico Trimarchi, Sergio Pezzetti. San Carlo de Nàpols. Dir.: Oliviero De Fabritiis. 1969. NUOVA ERA, CD, 2340/41. (en italià).

Brigitte Fassbaender, Marianne Seibel, Plácido Domingo, Hans Gunter Nöcker. Òpera de Munic. Dir.: Jesús López Cobos. 1977. ESTRO ARMONICO, EA 060.

Elena Obraztsova, Arleen Auger, Plácido Domingo, Franz Grundheber, Kurt Moll. Ràdio de Colònia. Dir.: Riccardo Chailly. 1979. DEUTSCHE GRAMMOPHON, CD, 413 304-2.

Tatiana Troyanos, Christine Barbaux, Alfredo Kraus, Matteo Manuguerra, Jules Bastin. London Philharmonic. Dir.: Michel Plasson. 1979. EMI, CD, CMS 7 69573 2.

Frederica von Stade, Isabel Buchanan, Josep Carreras, Thomas Allen, Robert Lloyd. Covent Garden de Londres. Dir.: Colin Davis. 1981. PHILIPS, CD, 416654-2.

PUBLICITAT

AL SERVEI DE

LA MÚSICA

TRAFALGAR, 4, 11È. B I C TEL. (93) 268 35 00 / FAX (93) 268 48 29

Notes importants

En atenció als artistes i al públic en general, s'exigeix l'adequada correcció en el vestir (senyors: americana i corbata), i es prega la màxima puntualitat: no es permetrà l'entrada a la sala un cop començada la representació, ni verificar enregistraments, fotografies o filmar escenes de cap mena.

El Consorci del Gran Teatre del Liceu, si les circumstàncies ho reclamen, podrà alterar les dates, els programes o els intèrprets anunciats en aquest programa.

En compliment d'allò que disposa l'Article 92 del Reglament d'Espectacles, és prohibit de fumar als passadissos; hom ha d'utilitzar el saló del 1r pis i el vestíbul de l'entrada.

Accés pel carrer Sant Pau, núm. 1, bis, d'ús exclusiu per a minusvàlids. Tel. 318 91 22.

Portada:

Oleguer Junyent (1876-1956): Maqueta per a l'escenografia de *Tannhäuser*, de Richard Wagner. Acte primer: el Venusberg. Gran Teatre del Liceu, 1908. (Centre d'Investigació, Documentació i Difusió de l'Institut del Teatre de Barcelona)

Edició i publicitat: Art-Co/2000

Disseny: Carmelo Hernando

FUNDACIÓ
GRAN TEATRE DEL
L I C E U

La Fundació privada Gran Teatre del Liceu s'ha creat amb una finalitat bàsica, que és la d'estimular les empreses del sector privat perquè contribueixin a la promoció i difusió de la Cultura, tal com és norma als països més desenvolupats.

En aquest sentit, les empreses que formen el primer Patronat i les que s'han anat adherint a la nova Fundació, ja sigui com a Protectores, Col.laboradores o Cooperadores, entenem que la societat catalana d'avui no pot desentendre's de la sort d'una institució tan arrelada a la vida cultural de Barcelona i tan representativa de la vida musical de Catalunya com és el Gran Teatre del Liceu.

Cal conservar i enfortir aquest llegat cultural, creat fa més de 150 anys sense cap altre impuls que no fos el que procedia d'una imparable il·lusió col·lectiva. Deixar ara el futur del Liceu a l'exclusiva responsabilitat de les institucions públiques equivaldria a una mena de deserció.

Per això us demanem que, en la mesura de les vostres possibilitats, us incorporeu a la tasca que ens hem imposat i que, tot associant el vostre nom al prestigi del nostre Gran Teatre, ajudeu a la realització dels seus projectes.

FUNDACIÓ
GRAN TEATRE DEL
LICEU

Presidenta d'Honor
S.M. LA REINA SOFIA

Patrons
CATALANA DE GAS
CAIXA DE CATALUNYA
CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS DE BARCELONA
AIGÜES DE BARCELONA
BANCO DE EUROPA
BANC DE SABADELL
GRUPO TORRAS
CONSORCI DEL GRAN TEATRE DEL LICEU

Protectors
ANGLO NAVAL INDUSTRIAL
BASSAT, OGILVY & MATHER
IBM
SEAT

Col.laboradors
NESTLÉ
ROCA RADIADORES

Cooperadors
BUFET BERGÓS
COOPERS & LYBRAND
EDITORIAL VICENS VIVES
ENIMONT IBERICA
MCS Marketing Comunicaciones y Servicios
RICARDO MOLINA, S.A.

Informació
Fundació Gran Teatre del Liceu
c/. Sant Pau, 1 bis
08001 Barcelona
Telèfon 318 91 22

Pròximes funcions

Concert Orquestra Simfònica i Cor del Gran Teatre del Liceu

Krzysztof Penderecki: Psalms de David

Goffredo Petrassi: Cor dels morts

Sergei Prokofiev: Alexandr Nevski

Solista: **Lucia Valentini-Terrani**, *contralt*

Direcció musical: **Romano Gandoifi**

Dissabte, 4 de juliol, 21 h., funció núm. 103, torn C

Diumenge, 5 de juliol, 17 h., funció núm. 104, torn T

Amb la col·laboració d'Olimpiada Cultural/Festival de les Arts

Recital Margaret Price

Piano: **Graham Johnson**

Obres de Franz Schubert, Robert Schumann, Richard Wagner i Hugo Wolf

Divendres, 17 de juliol, 21 h.

Recital Victoria de los Ángeles

Piano: **Manuel García Morante**

Obres d'Isaac Albéniz, Gabriel Fauré, Enric Granados, Frederic Mompou,
Franz Schubert i altres

Divendres, 24 de juliol, 21 h., funció núm. 109, fora d'abonament

Amb el patrocini exclusiu de TABACALERA S.A., a benefici d'UNICEF,
programa pro-andes

Programació Olímpica

26 de juliol de 1992, 18 h.

Esbart dansaire de Rubí / Cobla La Principal del Llobregat

27 de juliol de 1992, 21 h.

Concert Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu

Compositors catalans

28 de juliol de 1992, 21 h.

Recital Cecilia Bartoli

29 de juliol de 1992, 21 h.

Concert Jaume Aragall i Miriam Gauci

30 de juliol de 1992, 21 h.

Concert Orquestra Filharmònica de Minsk i

Cor Estatal de la Capella de Minsk

Llibre Vermell de Xavier Benguerel

31 de juliol de 1992, 21 h.

Concert Marilyn Horne i Lella Cuberli

3 al 8 d'agost de 1992, 21 h.

Ballet Líric Nacional

LA LLUM
FETA JOIA

MASRIERA

Des de 1840

Totes les joies Masriera estan numerades i firmades. Van acompanyades d'un certificat d'origen i autenticitat.
De venda només en establiments autoritzats.

BARCELONA • Bagués • Masriera i Carreras MADRID • Grassy SANTANDER • Presmanes

42796-23